

Wymagania edukacyjne z przyrody w klasie VI

	Dział	Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:	Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:
Wszechświat i Ziemia	Ziemia częścią wszechświata	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę i zastosowanie kalendarza, - podaje różnice między planetami a gwiazdami, - podaje przykłady świadczące o istnieniu wokół Ziemi pola grawitacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje istnienie pola grawitacyjnego wokół Ziemi, - wyjaśnia, co to są galaktyki, podaje przykłady, - podaje i zna jednostkę siły i masy, - wie, kto to był Mikołaj Kopernik. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasługi Mikołaja Kopernika dla rozwoju nauk przyrodniczych, - wyjaśnia, co nazywamy polem grawitacyjnym, - porządkuje planety Układu Słonecznego, wie jaka jest ich kolejność od Słońca, - wie, w jakim celu prowadzone są loty kosmiczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa, od czego zależy wartość siły grawitacji, - opisuje w jaki sposób powstał Układ Słoneczny, - potrafi wyjaśnić, dlaczego na Księżycu nie ma atmosfery. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i przekazuje informacje o każdej planecie: budowie, wielkości, księżycach.
	Ziemia – nasza planeta	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, popierając przykładami na czym polega oddziaływanie magnetyczne, - wskazuje południki i równoleżniki, równik, półkule południową i północną, bieguny ziemskie, - zna, skróty literowe do oznaczania kierunków świata. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady oddziaływań elektrostatycznych, - rysuje linie pola magnetycznego, - podaje przykład zjawiska mającego związek z istnieniem pola magnetycznego Ziemi, - określa długość i szerokość na wskazanej półkuli. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega elektryzowanie ciał, - tłumaczy pojęcie pola magnetycznego, - klasyfikuje oddziaływanie między magnesami, - pokazuje położenie biegunów magnetycznych i geograficznych, - określa położenie geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia, na czym polegają oddziaływania magnetyczne, - wyjaśnia, dlaczego igła magnetyczna ustawia się w kierunku północ-południe, - odszukuje punkty na mapie, mając podane współrzędne geograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> - bezbłędnie określa położenie geograficzne punktu na mapie odszukuje punkty na mapie, mając podane współrzędne geograficzne.
	Rola Słońca	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia źródła światła, - wie, jak zachować się w czasie burzy, - podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje, popierając przykładami, źródła światła na naturalne i sztuczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi narysować schemat prostego obwodu elektrycznego, - wyjaśnia pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczynę różnic długości dnia i nocy, - tłumaczy zjawisko zaćmienia Słońca i 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy działanie aparatu fotograficznego.

		<p>ciał przezroczystych i nieprzezroczystych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zjawisko dnia i nocy, - oblicza długość dnia i nocy, mając podane godziny wschodu i zachodu Słońca, - rysuje odbicie światła od powierzchni lustrzanych płaskich, - wyjaśnia, dlaczego następują zmiany pór roku. 	<ul style="list-style-type: none"> - buduje prosty obwód elektryczny, - wyjaśnia, kiedy następuje załamanie światła, - wskazuje występowanie w przyrodzie zjawiska rozszczepienia światła, - wyjaśnia powstawanie barw widzianych ciał, - pokazuje na globusie strefy oświetlenia Ziemi. 	<p>promienia świetlnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa podstawowe właściwości przewodników i izolatorów, - tłumaczy, dlaczego światło białe ulega rozproszeniu, - potrafi narysować oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku. 	<p>księżycy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje, że światło białe jest mieszaniną światła barwnych, - opisuje budowę oka, - charakteryzuje poszczególne strefy oświetleniowe Ziemi. 	
Morza i oceany	Wszechocean	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje na mapie nazwy kontynentów, oceanów i mórz, - odszukuje na mapie rowy oceaniczne, wyspy, podmorskie łańcuchy górskie, - rysuje falę. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego na głębokości poniżej 100 metrów panuje ciemność, - opisuje warunki panujące na szelfie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny zróżnicowanego zasolenia wód morskich, - wyjaśnia przyczynę przyływów i odpływów. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje warunki panujące w głębiach morskich i oceanicznych, - opisuje rafę koralową, - wyjaśnia przyczynę powstawania prądów morskich, - podaje przyczyny falowania wody, - wymienia konsekwencje budowy platform wiertniczych na szelfie, - podaje przykłady wpływu prądów morskich na żeglugę 	

					oraz klimat.	
	Charakterystyka stref życia w morzu	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa poszczególne strefy w morzu, - rysuje chełbię modrą i opisuje jej budowę, - opisuje budowę zewnętrzną ryby i omawia przystosowanie w budowie do wodnego życia w wodzie, - opisuje budowę zewnętrzną skorupiaków na przykładzie homara, - wymienia źródła dźwięków, - tłumaczy, kiedy powstaje echo, - wymienia korzyści jakie czerpie człowiek z mórz i oceanów. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia warunki świetlne panujące w poszczególnych strefach morskich, - odróżnia polipa od meduzy, - podaje przykłady skorupiaków morskich, - na rysunku fali zaznacza: rozrzedzenie, zagęszczenie i długość fali, - wyjaśnia, do czego służy echosonda i batyskaf, - wymienia nazwy innych zwierząt występujących w morzach i oceanach. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi scharakteryzować warunki panujące w poszczególnych strefach oceanicznych, - opisuje przystosowanie w budowie chełbi do życia w morzu, - opisuje stulbię, - charakteryzuje koralowce, - rozpoznaje wybrane skorupiaci morskie, - wyjaśnia, co nazywamy falą dźwiękową, - wymienia ośrodki różniące się prędkością rozchodzenia się fal dźwiękowych, - wyjaśnia, co nazywamy częstotliwością fali, - opisuje wykorzystania mórz i oceanów przez człowieka, - opisuje na czym polega symbioza ukwiału z pustelnikiem. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi ocenić możliwość rozwoju świata organicznego w poszczególnych strefach, - omawia przystosowanie zwierząt do życia w wodzie, - wyjaśnia, dlaczego fale dźwiękowe nie mogą rozchodzić się w próżni, - podaje przykłady wykorzystania zjawiska echa przez zwierzęta, - analizuje skutki korzystania z zasobów morskich przez człowieka. 	

	Z wody na ląd	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę komórki zwierzęcej, - wskazuje zwierzęta występujące w jeziorze, - opisuje budowę zewnętrzną żaby, - wymienia cechy lądowe i wodne w budowie żaby, - podaje przykłady 2-3 płazów chronionych. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi opisać budowę pierwotniaków na przykładzie pantofelka, - omawia budowę stulbi, - omawia wybrane czynności życiowe płazów, - podaje przykłady zależności pokarmowych w jeziorze, - charakteryzuje czynności życiowe płazów. 	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia komórkę roślinną od zwierzęcej, - charakteryzuje przystosowania stulbi do warunków i trybu życia, - rozpoznaje wybrane zwierzęta występujące w jeziorze, - wymienia cechy budowy zewnętrznej przystosowujące płazy do życia na lądzie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego w jeziorze żyją głównie zwierzęta zmiennocieplne, - charakteryzuje pierwotniaki, - charakteryzuje faunę występującą w różnych strefach jeziora, - wymienia gatunki zwierząt, które można spotkać tylko w czystych wodach, - klasyfikuje, popierając przykładami, płazy na bezogonowe i ogoniaste. 	
Życie na lądzie	Warunki życia w środowisku lądowym	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje warunki życia w wodzie i na lądzie, - opisuje budowę zewnętrzną ptaka, - zna rodzaje piór i budowę pojedynczego pióra, - odróżnia ptaki drapieżne od innych, - określa rolę ptaków w przyrodzie, - podaje charakterystyczne cechy ssaków, - wymienia przykłady ssaków żyjących w różnych środowiskach, - omawia role 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy budowy przystosowujące gady do życia na lądzie, - wymienia cechy przystosowujące ptaka do lotu, - podaje przykłady ptaków odlatujących oraz chronionych, - rozpoznaje wybrane gatunki ssaków chronionych w Polsce, - opisuje budowę zewnętrzną pająka, - wskazuje przykłady pozytywnego i negatywnego znaczenia owadów, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia proces rozmnażania gadów, - wskazuje podobieństwa i różnice między ptakami i gadami, - zna przyczyny wędrówek ptaków, - omawia cechy przystosowujące dżdżownicę do życia w glebie, - rozpoznaje typy aparatów gębowych owadów, - charakteryzuje rolę owadów w 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje czynności życiowe płazów i gadów, - opisuje rozmnażanie ptaków, - zna budowę jaja ptasiego, - na wybranych przykładach wykazuje związek między budową a trybem życia ptaków, - zna i omawia rozmnażanie i rozwój ssaków, - opisuje rozmnażanie i czynności 	

		<p>dżdżownicy w przyrodzie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak należy postąpić w wypadku przyczepienia się kleszcza, - nazywa części ciała owada. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę ślimaka winniczka. 	<p>przyrodzie.</p>	<p>dżdżownicy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposoby rozmnażania winniczka. 	
	Krajobrazy ziemi	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe elementy klimatu, - odczytuje dane z wykresów, - pokazuje na mapie położenie poszczególnych stref geograficznych, - wymienia po 3-4 gatunki zwierzęce charakterystyczne dla poszczególnych stref geograficznych, - zna i wymienia cechy charakterystyczne dla klimatu pustynnego i arktycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia charakterystyczne cechy poszczególnych typów klimatów, - podaje przykłady roślin uprawianych w poszczególnych strefach klimatycznych, - na wybranych przykładach opisuje przystosowanie zwierząt do warunków klimatycznych, - opisuje zajęcia mieszkańców wybranych stref klimatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wyjaśnić w jaki sposób określa się klimat danego obszaru, - wykonuje obliczenia, wykorzystując dane z wykresów, - opisuje zróżnicowanie krajobrazowe Europy, - wskazuje związki między warunkami klimatycznymi a światem roślinnym i zwierzęcym w poszczególnych strefach, - potrafi wykazać wpływ warunków klimatycznych na sposób gospodarowania i gęstość zaludnienia w poszczególnych strefach, - porównuje warunki przyrodnicze różnych rejonów 	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie analizy danych dotyczących rozkładu temperatur i ilości opadów porównuje klimaty różnych rejonów geograficznych, - wskazuje przyczyny odchylenia granic stref od równoleżników, - przewiduje zmiany jakie mogą zachodzić w środowisku na skutek eksploatacji bogactw naturalnych i mineralnych, - opisuje trasy wypraw polarnych ze szczególnym uwzględnieniem wkładu Polaków w badania biegunów. 	

				geograficznych.		
Ziemia – nasze wspólne dobro	Zagrożenie i szanse przyrody	- wymienia przyczyny zmian w krajobrazie naturalnym, - opisuje skutki zanieczyszczeń środowiska. - zna formy ochrony przyrody, wymienia je.	- charakteryzuje zanieczyszczenia środowiska, - podaje przykłady gatunków chronionych, - wymienia dwa światowe Parki Narodowe.	- potrafi wyjaśnić przyczyny powstawania zanieczyszczeń powietrza, wody, gleby, - charakteryzuje 2 – 3 wybrane Parki Narodowe.	- przewiduje skutki niekontrolowanego składowania odpadów radioaktywnych i substancji trujących, - podaje przykłady działań międzynarodowych na rzecz ochrony przyrody.	

Uwaga dotycząca oceniania na każdym poziomie wymagań:

- aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu.